

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

جلسہ :

۴۱

تاریخ :

۱۹/۹/۲۰

استاد پیر حسین خیمینی

موضوع : تعریف علم اصول

(فروہ بین قواعد فقہی و مسائل اصولی)

آنچه تا به حال خواندیم :

القواعد الآلية التي يمكن ان تقع كبرى استنتاج الاحكام الكلية الالهية أو الوظيفة العملية

این قید، «قواعد فقهیه» از تعریف خارج می کند

طرح یک سؤال :

فرق بین «قواعد فقهیه و مسائل اصولی» چیست؟

موضوع قواعد اصولی : «ادله و احکام»
موضوع قواعد فقهی : «فعل مکلف»

۱

قواعد اصولی : «کلی»
قواعد فقهی : «غالبی»

۲

قواعد اصولی : «مربوط به همه ابواب فقه»
قواعد فقهی : «مربوط به برخی از ابواب فقه»

۳

مرحوم
آخوند

نگاهی به نظریات
گفته شده پیرامون :
تفاوت قواعد فقهی
و مسائل اصولی

قواعد فقهی: «جاری در شبهات موضوعیه فقط»
قواعد اصولی: «جاری در شبهات موضوعیه و
حکمی»

۴
مرحوم
خوئی

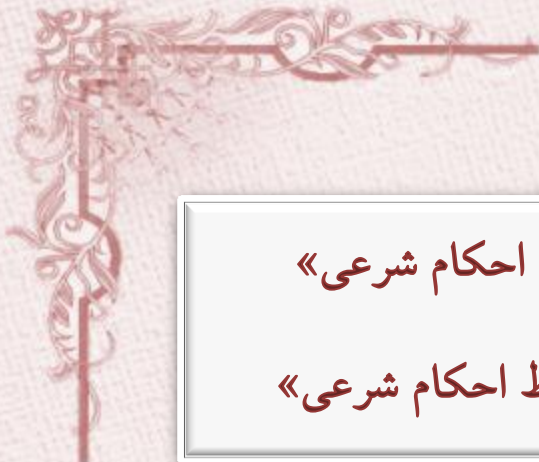
قواعد اصولی: «عدم توقف بر قاعده اصولی»
قواعد فقهی: «متوقف بر قاعده اصولی»

۵
مرحوم
حکیم

قواعد اصولی: «قابل استفاده برای مجتهد فقط»
قواعد فقهی: «قابل استفاده هم برای مجتهد و هم
مقلد»

۶
مرحوم
نائینی

نگاهی به نظریات
گفته شده پیرامون:
تفاوت قواعد فقهی
و مسائل اصولی

قواعد فقهی: «کاربرد در طریق استفاده احکام شرعی»
قواعد اصولی: «کاربرد در طریق استنباط احکام شرعی»

۷
کلام دوم
مرحوم خوئی

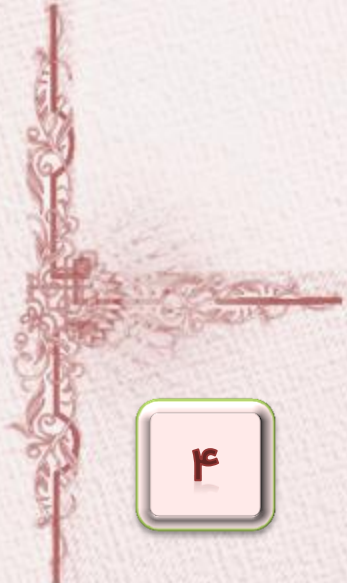
ارتباط موضوع قضیه با مصادیق : رابطه کلی و
مصادیق است = **تطبيق**

قواعد فقهی

توضیح

رابطه موضوع قضیه با موضوعات فقهی : رابطه
توسيط و استنباط است

قواعد اصولی

اشکال

در هر قیاسی اگر استنباطی صورت می گیرد، به خاطر آن است که «موضوع

کبری بر موضوع صغری منطبق» می شود

قیاس : هذه الطهارة مستصحبةً (صغری)

الاستصحاب حجةً (کبری)

= هذه الطهارة حجة (نتیجه)

ان قلت : هر استنباطی، انطباق است ولی هر انطباقی، استنباط نیست!

قلنا : هر انطباقی، دارای یک صغری و کبری است = پس اساساً تفکیک بین

انطباق و استنباط نا مفهوم است

اشکالات شهید صدر

۱. در برخی از قواعد فقهی هم استنباط وجود دارد
«ظهور امر به شستن در ارشاد به نجاست» همانندِ «ظهور امر به شیء در وجوب» است.

۲. لازمه اینچنین تمایزی، این است که «فقهی یا اصولی» بودن مسأله در اختیار ما باشد.
اگر گفته شود: «نهی از عبادات مقتضی فساد است»: استنباط بطلان از اقتضاء = مسأله

اصولی

اگر گفته شود: «عبادت منهی عنها، باطل است»: تطبیق بطلان با عبادات مردم = مسأله

فقهی